

FRA REDAKTØRENS VINDU

Professor dr. Walter Freytag 60 år

Walter Freytag (f. 28. mai 1899), siden 1953 professor i misjonsvitenskap og ekumenikk ved Universitetet i Hamburg, har i en årrekke innehatt en sentral stilling i tysk misjonsliv og misjonsforskning — som formann i Tysk Evangelisk Misjonsråd, som sekretær i Tysk Selskap for Misjonsvitenskap, som redaktør av *Evangelische Missions-Zeitschrift* og *Ökumenische Rundschau*, som akademisk lærer i misjonsfag i Hamburg og Kiel (lenge før han overtok sitt nåværende professorat), som grunnlegger og leder av misjonsakademiet ved Universitetet i Hamburg osv. Men også i det evangeliske misjonsarbeid utenfor Tyskland og i den ekumeniske bevegelse har han spilt en ledende rolle. Det vil føre for langt å skildre nærmere hans innsats her. Vi nevner bare at gjennom sin deltagelse på alle de viktige konferanser — misjonskonferanser og ekumeniske møter — som har vært holdt i de siste tredve år, og gjennom gjentatte og omfattende studiereiser har han etablert kontakter og vunnet et kjennskap til forholdene og problemene som har gjort ham til en av forgrunnsskikkelsene i de kristne verdensbevegelser det her gjelder.

Kvantitativt sett er Freytags litterære produksjon slett ikke imponerende. Visstnok har han i årenes løp skrevet en mengde artikler i tyske og andre tidsskrifter (bl.a. også NOTM), oppslagsverk osv. og redigert diverse konferanserapporter, skriftserier osv. Men av større verker har han underlig nok utgitt bare ett: den utmerkede studie med titelen «Die junge Christenheit im Umbruch des Ostens» (1938, engelsk oversettelse 1940). Men han har hatt de fruktbare idéer som betyr langt mere enn de mange og tykke bøkene. Nettopp her ligger hemmeligheten i den store innflytelse han har øvd. *Hvor* stor denne innflytelse har vært, er det statelige festskrift som ble utgitt til hans 60-årsdag et overbevisende, ja overveldende uttrykk for (jfr. nedenfor s. 186).

Etter innbydelse fra Egede Instituttet og under dets auspisier holdt Freytag — som første gjesteforeleser fra Tyskland etter krigen — i 1950 forelesninger både ved Universitetet i Oslo og ved Menighetsfakultetet. En mere sympatisk representant for tysk teologi, kirkeliv og misjonsarbeid kunne vi vanskelig ha funnet, da forbindelsen sydover skulle knyttes påny.

Professor dr. Bengt Sundkler 50 år

Også Bengt Sundkler (f. 7. mai 1909) står i aller forreste rekke blant misjonsledeerne og misjonsforskerne i dag. Han var først i flere år misjonsnær i Syd-Afrika og Tanganyika, virket så en kort tid som forskningssekretær i Det internasjonale misjonsråd og har siden 1949 vært professor i kirkehistorie med misjonshistorie ved Uppsala Universitet. Også som redaktør av Svensk Missionstidskrift og leder av Svenska Institutet för Missionsforskning har han vunnet seg et ry langt utenfor sitt eget lands grenser. Fra Sundklers hånd foreligger det en rekke mønstergyldige monografier: «Svenska Missionssällskapet 1835—1876» (1937, doktoravhandling), «Ung kyrka i Tanganyika» (1948), «Bantu Prophets in South Africa» (1948), og «Church of South India: The Movement towards Union 1900—1947» (1954). Om ikke lenge sender han ut nok en stor bok, igjen om et sentralt emne: «The Christian Minister in Africa». For tiden arbeider han på en ny og utvidet utgave av sin undersøkelse av sektene i Syd-Afrika, et verk som med rette har fått mange lovord av ekspertene. For øvrig har Sundkler levert betydelige bidrag også til misjonstenkningen i strengere forstand, jfr. f. eks. undersøkelsen av misjonstanken i Johannes-evangeliet (i samarbeid med professor A. Fridrichsen og skrevet på fransk).

De som deltok i den høytidelige åpning av Egede Instituttet i januar 1947, vil huske den inspirerende forelesning Sundkler holdt ved denne anledning (trykt i NOTM samme år). Vi som forsøker å gjøre noe for misjonskunnskapen og misjonsgranskningen på denne siden av Kjølen, vil gjerne få si ham en varm takk for hva han har gitt oss av kunnskap og inspirasjon — gjennom sin «misjonsfilosofi», sine bøker, sitt tidsskrift, sitt institutt.

Veldig vekst i verdens folketall

Ifølge den store undersøkelsen av befolkningsveksten i verden som De Forente Nasjoner utga i fjor, var folketallet i 1950 ca. 2.500 mill. Dette tall representerer en økning på over 100 prosent i forhold til stillingen 100 år tidligere. Fra 1850 — eller for å være helt nøyaktig: 1860 — økte folketallet med 1.250 mill. Man regner at bare i løpet av årene 1950—75 vil nye 1.250 mill. komme til, og i årene 1975—2000 vil økningen sannsynligvis bli enda større. Verdens folkemengde år 2000 er beregnet til 6.267 mill. Amerikanske eksperter på området taler ikke lenger om befolkningsvekst, men «population explosion» — en talende betegnelse.

Man kan peke på flere årsaker til denne veldige vekst: moderne lægevitenskap og helsestell, nærmere kontakt mellom folkene, bedre kommunikasjoner osv. Den gjennomsnittlige levealder er imidlertid frem-

deles uhyggelig lav i den ikke-vesterslandske del av verden. I China og India, verdens folkerikeste land, er den således bare vel 30 år. (I Norge er den nå vel 70 år.)

Fra misjonssynspunkt er befolkningsveksten — den faktiske og den beregnede — selvsagt av største interesse. Langt den største del av denne kommer på Asia og Afrika samt Latin-Amerika, altså de områder som vi hittil har betraktet som «misjonsmarker». Mens den «vestlige» del av økningen i folketallet i tiden fram til år 2000 vil bli redusert (i Europa således fra 23 til 15 prosent), vil den i de ikke-vestlige områder stige sterkt, særlig i Asia (hvor den vil gå opp fra vel 55 til 62 prosent). Man har beregnet at mens det ved begynnelsen av dette århundre var en européer for hver asiat, vil ved slutten av århundret forholdet sannsynligvis bli en til fire. Allerede nå har Asia alene over halvdel av jordens samlede befolkning. Hvilke perspektiver dette gir på det kristne arbeid verdensmisjonen er eksponent for!

Akademisk apartheid

Gjennom stadig nye lover og forordninger gjennomføres apartheidspolitikken i Syd-Afrika-Sambandet til ytterste konsekvens. Ved siden av forslaget, som nettopp nå er til behandling i parlamentet, om opprettelse av fem områder hvor de forskjellige grupper av bantubefolkningen skal få «styre seg selv» og «utvikle seg langs sine egne linjer» (men innenfor en stat hvor den hvite mann fortsatt vil ha all makt i sin hånd), er det de nye universitetslovene som i særlig grad har tiltrukket seg oppmerksomheten. Disse lover er blitt skarpt kritisert av ledende universitetsfolk både i og utenfor Syd-Afrika, men uten resultat.

De ca. 3 mill. européere i Syd-Afrika-Sambandet har i dag seks universiteter. Den ikke-européiske del av befolkningen — i alt over 11 mill. — hadde lenge ingen institusjon for akademisk utdanning, men på initiativ av misjonene og i samarbeid med myndighetene ble det i 1916 på Fort Hare i Cape-provinsen opprettet et «College» som for noen år siden fikk rang av universitet. Imidlertid har visse hvite universiteter gitt også ikke-hvite adgang (det har hele tiden dreiet seg bare om få studenter, og disse har selvsagt måttet fylle de foreskrevne krav for opptagelse). Særlig dette siste har vært en torn i øyet på Det nasjonale parti som har hatt makten det siste desennium, men for øvrig er det selve prinsippet om full «atskillelse» mellom rasene som skal gjennomføres også på dette område.

Ifølge de nye universitetslovene vil heretter ingen ikke-européer få tillatelse til å studere ved et hvitt universitet. Egne universiteter skal opprettes for hver av de tre viktigste bantugrupperne (xhosa-, zulu- og sotho-folkene). Fort Hare blir ikke lenger et universitet for hele landet,

men bare for xhosa-folket, en forandring som vil medføre at det mister fire femtedeler av sine studenter. Alle de planlagte bantu-universiteter vil komme under departementet for innfødte saker, ikke under undervisningsdepartementet (slik tilfellet har vært med Fort Hare til nå). Også de «fargede» og inderne skal få sine egne universiteter, ett for hver gruppe. Men hvordan vil myndighetene finansiere dette program? Hvordan vil de skaffe lærerkrefter med de nødvendige kvalifikasjoner til alle disse institusjonene? Vil ikke denne ordning av universitets-utdannelsen nødvendigvis medføre en senkning av nivået når det gjelder de ikke-européiske høyskolene? Og innebærer ikke denne ordning en fornektelse av selve den akademiske idé?

Bibeloversettelser — Bibelmisjon

Ved utgangen av 1958 viste statistikken at hele Bibelen er oversatt til 215 språk, hele Det nye testamente til ytterligere 273 språk og minst ett evangelium eller en enkelt bok til 648 språk, i alt 1136 språk. Ingen ny fullstendig bibeloversettelse ble utgitt i 1958, men flere var i trykken. Det nye testamente kom på tre nye språk, nemlig vaiphai (Assam, India), gourma (Fransk Vest-Afrika) og ayacucho quechua (Peru).

Det er Det norske bibelselskap som gir disse opplysningene i sin utmerkede 143. årsberetning. Som kjent er Bibelselskapet i de senere år blitt et misjonerende selskap i og med at det har tatt opp arbeid for oversettelse og spredning av Den hellige skrift også utenfor vårt eget land (Madagaskar, Kamerun og India samt Uruguay og Paraguay). Vi viser her til generalsekretær Alf Hauge's instruktive artikkel om dette emne i NOTM 1958 s. 208 ff. For sin innsats i bibelarbeidet på det internasjonale plan ble Hauge ifjor æresmedlem av American Bible Society.

Bibelselskapets årsberetning for 1958 nevner i sin orientering om Verdens Forenede Bibelselskaper (som selskapet står tilsluttet) at arbeidet for Bibelen blant folkene led et stort tap da Premanand Mahanty, formann i verdensorganisasjonens råd, brått ble kalt bort. Mahanty var professor i historie og rektor ved Universitetet i Calcutta før han for ti år siden overtok stillingen som generalsekretær i Bible Society of India and Ceylon. «I bibelarbeidet ble hans rike evner og store handlekraft utnyttet til det ytterste. Over hele verden ble han kjent og skattet som en av bibelmisjonens ypperste talsmenn. I V.F.B. hadde hans ord større vekt enn de fleste andres».

Syd-India-kirken og lutheranerne — nye forhandlinger

Syd-India-kirken — den største av de «unge kirkene» (over 1 mill. medlemmer), opprettet 1947 gjennom sammenslutning av fire protestantiske kirkesamfunn: anglikanere, metodister, kongregasjonalister og pres-

byterianere — er i det siste blitt styrket gjennom tilslutning av nye grupper av kristne (tidligere under Baselselskapet og Christian Reformed Church of America). Forhandlinger har vært fort med Mar Thoma-kirken, den «protestantiske» gren av den gamle syriske kirke i Syd-India, om nærmere samarbeid. Forhandlingene med de lutherske kirker i Syd-India (jfr. NOTM 1957 s. 70 ff) er etter et par års pause gjenopptatt — og har avslørt en overraskende høy grad av enighet.

På de møter den teologiske kommisjon — oppnevnt av Syd-India-kirken og Det lutherske kirkeforbund i India for å drøfte lærespørsmålene — hadde holdt fram til 1956, var disse emnene blitt behandlet: bekjennelsesskriftene, lov og evangelium, utvelgelsen, nattverden og kirken. Bortsett fra spørsmålet om kirken var man blitt enig på alle disse punkter. På et nytt møte — i april i år — gjorde man et nytt forsøk på å løse kirkespørsmålet, hvor vanskeligheten hele tiden har vært forståelsen av embetet og ordinasjonen. Og denne gang lyktes det å nå fram til full enighet også i dette spørsmål. Lutheranerne aksepterte bispeembetet — «det historiske episkopat» — som kirkelig berettiget, mens representantene for Syd-India-kirken ga uttrykk for hva denne kirke hele tiden har hevdet, nemlig at bispeembetet ikke er konstitutivt for kirken, at det ikke er avgjørende for dens eksistens og virksomhet, for ordinasjonen og forvaltningen av sakramentene.

I og med vedtagelsen av den felles erklæring om kirkens vesen og embete betrakter den teologiske kommisjon sitt oppdrag som fullført. Den foreslår for de instanser som i sin tid nedsatte den, å oppnevne en ny komité som skal ha til oppgave å sette ut i livet et vedtak man allerede har gjort, om preken- og nattverdfellesskap, og videre å utarbeide felles katekisme og forslag til sammenslutning.

Hvordan går det med kirken i China?

De forandringer det kristne arbeid i Mao Tse-tung's China for tiden opplever, er like revolusjonerende som de forandringer samfunnet som helhet gjennomgår, og som de i virkeligheten er en del av. Dette er konklusjonen av en instruktiv artikkel i juli-nr. av *The International Review of Missions*, skrevet av Wallace C. Merwin, leder av kontoret for Øst-Asia under misjonsavdelingen i den store samarbeids-organisasjon for protestantiske kirker i USA (National Council of the Churches of Christ in the U S A). Avisene og nyhetsbyråene har ikke fortalt noe om disse forandringer. Det vi vet om dem, har vi fra meddelelser i bladet *T'ien Feng* — det eneste kristne blad for hele China som ennå kommer ut.

Høsten 1957 ble det satt i gang en kampanje mot en rekke kirkeledere, og denne fortsatte også det følgende år. Det man ble beskyldt for, var til å begynne med ideologiske avvikelser og kontrarevolusjonære bestre-

belser, senere «illegal virksomhet innen kirken», dvs. virksomhet gjennom fripredikanter, helbredelse ved bønn, kristne husmøter og forkyn-nelse av Kristi gjenkomst. I likhet med tidligere praksis ble beskyldningene fremsatt på offentlige anklagemøter. Disse var for øvrig koblet sammen med politiske studiekurs (for marxistisk indoktrinering).

Et annet trekk er sammenslutningen av de forskjellige kirkesamfunn, en vidtgående ensretting i administrasjon, liturgi, bekjennelse osv. «Alle fortolkninger av Bibelen,» heter det i et dekret fra myndighetene om dette, «skal undersøkes og prøves, og de som inneholder giftige tanker, skal forkastes. Bare de fremstillinger av læren som går inn for sammenslutning og sosialisme, skal godkjennes.» Den kirkelige ensretting langs disse linjer er først og fremst gjennomført ut over landet, hvor de forskjellige kirker i de mindre byer er slått sammen til én menighet. I Peking er tallet på kirker redusert fra 65 til 4, i Shanghai fra 200 til 23. De eiendommer, bygninger osv. som nå ikke lenger er «nødvendige» for kirkelige formål, overlates til myndighetene. Og de arbeidere i menighet og kirke som nå blir «frigitt», settes i «produktiv virksomhet».

Den kinesiske kristne patriotiske «tre-selv-bevegelsen» (tre selv, dvs. selv-underhold, selv-styre og selv-utbredelse) — for å nevne nok et trekk — har fått en sterkere stilling enn noen sinne. Denne «bevegelse» er nå det dominerende administrative organ for protestantisk kristendom og den eneste anerkjente nasjonale protestantiske kirkeorganisasjon. Som kjent har den helt fra begynnelsen samarbeidet intimt med det røde regime.

Den nye situasjon som systemet med «folkekommuner» innebærer, vil selvsagt få alvorlige følger også for kirken. I det hele gjelder det, hevder Merwin, at kristendommens fremtid i China er mere avhengig av den enkeltes tro enn av den organiserte kirke. Mere enn noen sinne trenges det at kristne verden over ber for sine kristne brødre i China.

Glimt fra Japan.

Et karakteristisk trekk i det bilde etterkrigstidens Japan frembyr, har vært de s.k. «nye religioner». Man regner at det finnes 126 slike religiøse nydannelser, med i alt 18 mill. medlemmer. Halvdelen av disse samfunn eller sekter er shintoistiske, resten buddhistiske eller synkretistiske.

Den veldige vekst de nye religioner har opplevd, er så meget mere bemerkelsesverdig som det kristne arbeid i samme periode på ingen måte har gått tilsvarende fram. Og det til tross for at stadig flere utenlandske misjoner har tatt opp virksomhet. Det finnes for tiden ca. 2500 utenlandske misjonærer i Japan. Tallet på kristne oppgis til 700 000. Av disse er 400 000 evangeliske og 300 000 katolske.

Japans folketall anslås nå til 90 mill. (i et land av utstrekning omtrent som Norge!). Det betyr at hittil er bare 0,77 % av befolkningen kristne. Det er i år 100 år siden den første evangeliske misjonær kom til landet. Og det er over 400 år siden den katolske kirke tok opp arbeid her. Men evangeliserings-oppgaven er fortsatt overveldende!

Japan er i dag en av de hårdeste arbeidsmarker den kristne verdensmisjon har, uttalte nylig en sakkyndig på området. Her trenges «de helles tålmodighet og tro» (Åp. 13:10).

Nytt fra Egede Instituttet

Under ledelse av formannen, biskop dr. Johannes Smemo, holdt representantskapet møte 26. mai i instituttets lokaler, Theresesgt. 51 B, Oslo. Styrets formann, lege Martin Osnes, la fram årsberetning og regnskap for 1958 samt budsjettforslag for 1959 som alle ble godkjent. Etter forslag fra styret vedtok man å rette en henstilling til dosent O. G. Myklebust om å gjeninntre i stillingen som leder. En søknad fra cand. theol. Bjarne Kvam om å bli løst fra stillingen som sekretær fra 31. mai ble innvilget. Spørsmålet om ny sekretær ble drøftet, likeså økonomien og andre saker. Til nytt styre ble valt: tilsynsmann pastor dr. E. Anker Nilsen, disponent Birger Natvig, lektor dr. N. Bloch-Hoell og misjonsprest Johan Nyhagen, med følgende varamenn: oversøster Edith Lockert, lærerinne Julie Andresen og sokneprest Henrik Vika. Til revisor ble gjenvalt statsautorisert revisor Johs. Gulbrandsen.

Det nye styre holdt sitt første møte 4. juni og konstituerte seg slik: disponent Natvig, formann, dr. Anker Nilsen nestformann og dr. Bloch-Hoell sekretær. Da misjonsprest Johan Nyhagen i juni flyttet fra Oslo, rykket 1. varamann opp som medlem av styret. Sokneprest Vika meddelte at han ikke kunne ta imot valg. På grunn av dette ble varamennenes rekkefølge slik: lærerinne Julie Andresen, misjonsprest Sigfred Johansen og pastor Reidar Thomassen.

Dosent Myklebust gjenopptok arbeidet som leder av instituttet 1. juni.

O.G.M.